

Q. F. F. Q. E. J. D. T. O. M.
EXERCITIUM ACADEMICUM,
DE

SUBSIDIIS MEMORIAE,

Quod

Annunte Amplissimo Collegio Phi-
losoph. in Regia Universitate
Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO
DOMINI

Mag: JOHANNIS
HAARTMAN,

Philos. Theoret. Profess. Regii & Ordin.
Candidæ Candidorum censuræ
modeste submittit

S:Æ R:Æ M:TIS ALUMNUS

JACOB MALLEEN, NYLAND,
In Auditorio Maximo die D. V. 13 Apr.
MDCCLXXXVIII.

Horis ante-meridiem Solitis.

ABOÆ, Impr. R. A., Typ. E. Flodström.

SUMME REVERENDO atq;

Mag: J O N Æ

h. t. Academiae Aboën-

S. S. Theologiae Pro-

PATRONO ac

Submisse

MAX. REVER. atq; CELEBERRIMO

DOMINO,

Mag: D A N I E L I

FUSLENIO,

S. S. Theol. Profess. Ordinario,

PATRONO & PROMOTORI,

Ut Propensissimo ita quovis hono-
ris cultu jugiter prosequendo.

*In venerabunda, grat. eq; mentis testifica-
str. eq; nixus ulterioris benevolentiae fiducia,
guum, cum ardentis omnigenae felicitatis ad-
consecrat*

NOMINUM

MAGNIFICE DO-

AMPLISSIMIq; DO-

Humillimè

JACOBI

AMPLISSIMO DOMINO

F A H L E N I O,

sis Rectori Magnifico,
fessori Primario,

PROMOTORI

Colendo,

MAX. REVER. atq; AMPLISSIMO

DOMINO,

Mag: A N D R E Æ
B E R G I O,

S. S. Theol. Profess. Ordinario,
PATRONO & PROMOTORI,

Pia animi veneratione nunquam
non suspiciendo,

*tionem, Summis Vestris auctus beneficiis, Ve-
Exercitium hocce Academicum tenue ac exi-
precatone, reverentia qua par est offert &*

VESTRORUM,

MINE RECTOR,

MINI PROFESSORES,

Cultor

MALLEEN.

Kongl. Maj:ts
Tro-Tienare och Vice Lagman
Samt
Ordinarie Hårads Hõfdinge
uti Wijkie och Halicko Hårader
Wål-Ådle och Hõgachtad
Herr **ABRAHAM**
P A L E E N,
Min Hõgtårade Herr **PATRON**
Och
Synnerlige Wålgyunnare.

Sin jag i glõmskans mörka graf,
Er godhet skulle lemna /
Och nu platt intet der ut af /
Med lof och Heder nåmna:
Så wore jag ock wårcklig tå
En otacksam / och wård ej få
Nån widar' ynnest niuta.

Men hwad för lof och pris är det /
Som just kan jämlikt wara /

Emot den ynnest I mig tedt?

Hwad skänck och tack kan swara/
Mot all wälgierning som jag fått/
Och daglig nutit utan mått/
Den tid jag hos Er varit?

Doch efter jag ej annat har/
Hwar med jag kund' Er fågna;
Så wil jag Er min' första ra'r/
Och ringa Skrift tilägna:
I den förtrogna tillförsicht /
At I hwad jag af wördsam plicht
Er skäncker / wäl uptagen.

Nu Himlen fylle hwad som hålst /
På min förmågo fattas/
Och gifwe Er alt det som bäst/
Och högst af Er sielf skattas:
Han öke Edra Dar och Åhr /
Så wet jag också / det jag får
Med wördnad städs förblifwa

Högtårade Herr PATRONS

Edmiuk- hörsamste
Tienare

JACOB MALLEEN.

Regements-Skrifwaren

Af

Hans Kongl. Majts

Lif-Regemente Dragouner

Edel och Högachtad

Herr **ISRAEL**

GRUNDS TRÖM,

Min Högårade Gynnare,

För gunst och ynnest all, så och wälgier
ning många

Som af min Herre ståds jag nutit tide
långa,

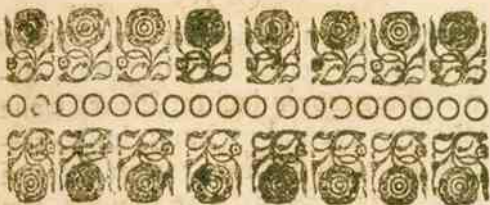
Upoffrar jag Er nu mitt Arbets
Förstling här.

GUD gifwe Er alt godt! Min
trogen önskan är

Högachtad Herr Regements
Skrifwarens

Wördsamste tienar

J. MALLEEN.

I. N. J.

INter alia naturæ beneficia, quæ DEUS benignissimus homini dedit, eximium & maxime necessarium humanæ vitæ bonum, ut testatur *Plinius*, (a) est memoria; qua si literarum imprimis cultores non fuerint præditi, vix magnopere in re aliqua eminere cernuntur: tantū enim quisq; posse putatur, quantum memoria tenet. Hinc est quod ipsam quoque sapientiam memoriæ filiam finxerint *Poëtae*, cum sine ea non facile cuiquam sapere liceat. Quocirca ipse *Plato* eam vocat musarum omnium parentem. *Plutarchus* eam appellat *ταμειον* cellam & prom-

A

prom-

(a) *Lib. 7. C. 24.*

promptuarium disciplinarum. *Ciceroni* divinitatis dicitur argumentum, eloquentiæ gazophylacium & eorum quæ discimus reconditorium; immo thesaurus, exquisitissima rerum omnium opulencia refertus, quæ subinde, cum opus est, in varios usus explicantur. *Causino* (b) horreum mentis audit, in quam optimarum artium fruges reconduntur & suo tempore expromuntur. Ab aliis ærarium ingenii nuncupatur. Et a *Cl. Berneggero*, artium quæ studio & labore tanto parantur *fida custos, quam si tollis omnes alias animi dotes sustuleris. Nam etsi mentem intelligentia destitutam, ut hæc pluribus* (c) *persequitur, parum adjuvet memoria quæso tamen quid multarum quoque rerum & optimarum intelligentia profutura est, si haud multo post eam in ventos rapi oblitio? si non illæ veluti penuario memoria serventur, unde, cum opus est, depromas? Aut quid attinet: tantis nos laboribus exercere, tot frangere curis, dies noctesque, cum vaterudinis quoque dispendi*

(b) in *Eloq. S. & H. lib. 3. c. 6. p. m. 155.*

(c) *Orat. 2. p. m. 48.*

studiis incumbere, si non ea quæ didicimus, proma conda memoria servat? opum certe quidem, auri, argenti, vestium Attalicarum operosa & anxia conquisitio prorsum fuerit inutilis, si non eas loco certo tutoque liceat recondere. Hæc ille. Quæ omnia satis superque jam præstantiam & utilitatem memoriæ indicant. Virtus autem ejus in his potissimum cernitur, quod quis facile percipiat, percepta fideliter retineat, retenta promte reddat. Quibus omnibus nonnullos mortalium ad miraculum usque excelluisse legimus memoriæ proditum. Prisci, recentiorisque ævi exempla memoratu digna, *Thucydides* (d), *Xenophon* (e), *Plinius* (f), *Quintilianus* (g), *Gellius* (h), *Drexelius* (i), *Gerh. J. Vossius* (k), *Dankaverus* (l), *Otto Aicher* (m), aliique multa proferunt.

A 2

Re-

(d) *Hist. lib. 1. p. 91.* (e) *Pæd. lib. V. p. 131.*(f) *Hist. Nat. lib. 7. c. 24.*(g) *Instit. Orat. lib. XI. cap. 2.*(l) *Lib. 17. c. 17.* (i) *In Aurifod. part. 1.*c. 2. p. m. 740. 786. (k) *De Reth. N. & C.*cap. XX. p. 126. (l) *In Tract. de mem. p. m.*II. 12. (m) *In itin. orat. p. m. 484. & 485.*

Recentissimæ ætatis monumentum habemus in *Mart. Steyaert*, Theol. D. & Prof. Louan. qui tam tenaci polluisse scribitur memoria, ut, quicquid legeret, exacte teneret, & nunquam oblivioni traderet, adeo quidem, ut ingravescente ætate omnes fere libros abjiceret, veluti unico memoriæ promptuario, tanquam integra bibliotheca usus. De *Vito Christ. Gebhardi*, Pastore Honlagenfi & Wenthusano in ditione Brunsv. etiam constat, eum integra Biblia Hebraica & Græca memoriter tenuisse, & ita aliquando Prophetam Esaiam intra horarum spatium recitasse. Quæ nobis subministravit Jo. Christooch. Colerus in *Analectis ad Burc. Gotth. Struvii Introd. in Notit. rei lit.* (n) Plura hujusmodi heroicæ ac prodigiosæ memoriæ exempla in ipsa *Struvii Introd. in notit rei lit.* reperiuntur (o), alibique. Difficulus tamen his vel etiam aliis adducimur exemplis ut vel studio nostro juvandas esse naturæ vires memoriæ negemus, vel il-

li nimium fidendum esse unquam si-
 mus auctores, præsertim quum tem-
 poris existat filia, ut loquitur Cl. Dav.
 Clericus (p), nec aliud sit *æque fragi-*
le in homine, morborum casus & injuri-
as, atque etiam metus sentiens, teste et-
 jam Plinio (q), atq; memoria. Quam-
 obrem nec immerito eam Seneca ap-
 pellat *fugax bonum*. Nemo siquidem
 repertus, ut ut vir fuerit, non modo
 memoria pollens insigni, verum et-
 iam iudicio exquisito & eruditione
 admiranda; qui tamen lapsus memo-
 riæ deficientis in se unquam non sen-
 serit. Ergo quo pretiosior, eo magis
 injuriæ obnoxia, ut loquitur Scaliger.
 Eo sollicitius etiam indagandum no-
 bis duximus necesse, quæ memoriæ, si-
 ve firmandæ, sive augendæ viderentur
 inservire; quæ si jam in medium ad-
 duxero, spero, Lector Benivole, Te,
 pro candore tuo æqui boniq; consul-
 turum, hosq; juveniles licet, honestos
 tamen ac innocuos conatus candide
 interpretaturū. Adsit autem conatibus
 nostris ille sine cujus Numine irriti sunt
 cuncti mortalium conatus! CA-

(p) *Orat. XIII. p. m. 147.* (q) *l. supr. cit.*

Cum memoria sit *omnium scientiarum communis* Cicerone teste [r], non est ut multum jam simus solliciti, ubi de illa agendum sit; cum quæque disciplinarum partem sibi vindicet, nec ulla sit, quæ pro augenda atque adjuvanda illa non laboret. Nec jam operose enucleabimus quæstiones, quas tanto verborum apparatu alias solent agitare Philosophi: An detur memoria? Quæ illa sit? an vis animæ communis ad retinendas tam rerum imagines & phantasmata, quam notiones universales, easque vel simplices vel complexas, ut vult Scaliger (s). An vero simplex animi perceptio ac repetitio, ut vult Cicero (t). Qualis tum sit sensualis an intellectualis tantum? Quæ ejus differ-

ren

(r) *In lib. de perf. Orat. p. m. 358.*(s) *Adi Electa Scalig. p. m. 283.*(t) *Libr. de inv. p. m. 147.*

rentiæ substantiales, accidentales? ubi sit memoria, an in occipitio & posteriore cerebri ventriculo, uti a plerisque ponitur, an vero toti cerebro vis illa & facultas permisceatur? &c. hæc enim vel ex ipsa vocis notione sunt nota, vel a scopo nostro censebuntur fortassis aliena. De ejus enim comparandæ ac firmandæ ratione agere nostri nunc est tantum instituti.

§. 2.

Quod autem suis egeat fulcimentis atque adminiculis etiam memoria, non est, quod sciam, qui revera negat: Flavius Philostratus videtur quidem aliud sentire, negans ullam esse memoriæ artem: sed de memoria artificiali stricte sic dicta, illud accipiendum, de qua infra forsitan C. 3. Quo vero pacto naturæ suppetiari & velut obstetricari oporteat, ut loquitur Berneggerus [u], non inter omnes convenit. Aliis omnia naturali, aliis vel æquo majus, vel æquo minus artifi-

(u) *Orat. 2. p. m. 50.*

tificiali memoriae tribuentibus, & quae plura haec observanda veniunt. Si quid in nobis est iudicii, existimamus cum Alstedio (x), subsidia sive adjuvamenta memoriae esse partim *naturae*, partim *studii nostri*. *Naturae adjuvamentum est temperamentum cerebri temperatum*, neque nimis siccum, neque nimis humidum. Cum enim siccus est, tunc difficilius plicantur ejus filamenta; cum humidum est nimis, non diu conservat ejusmodi plicamenta, nec iterum possunt ipsa facile aperiri, ut ratiocinantur Dominus Sperlett (y), & Dn. Le Grand (z) *A studio nostro varia provenire adjuvamenta* advertimus sedulis sectatoribus; Quorum alia sunt Generalia, alia Specialia.

CAPUT II.

Sectio I.

§. I.

Generalia sunt, quae omnibus apta sunt; quorum quaedam ad Physica

[x] *Comp. Phil. p.m. 1750.* (y) *Phys. nov. p.m. 315.* (z) *Inst. Phil. de M. H. p.m. 701.*

ca, quædam ac Mechanica, quædam ad Ethica, quædam ad Philologica, quædam ad Medica referri possunt. Inter Physica adminicula primum ac principalem sibi vindicat locum, *juge exercitium*, idque statim *a teneris*. Nam ut alibi ita & heic valere existimamus tritum illud: *A teneris adsuescere multum est*, itemque hoc: *Quo semel est imbuta recens servabit odorem Testa diu*. Unde quoque Plutarchus, *nihil prius memoria in pueris exercendum esse docet*. Et notanter Quintilianus (a), *Si quis inquit ille, unam maximamque a me artem memorie querat. Exercitatio est, & labor multa ediscere, multa cogitare, & si fieri potest quotidie potentissimum est, Nihil æque augetur cura vel negligentia intercidit*. Fit vero exercitium hoc quatuor potissimum modis. 1. *Lectione*, circa quam hoc attendendum, ut non tam multa legamus, quam nolumus; relegamus pauca illa quæ legimus, præsertim eorum, qui non nugis chartas implent, hocque modo instituamus repetitiones nobiscum as-

A 5

siduas,

(a) *Inst. Orat. lib. 2. c. 2.*

fiduas, ex utilibus etiam utilissima quæque deligendo. Metientes juxta vires ingenii nostri & memoriæ, ne plus quam semel capere aut tenere queamus, illi ingeramus. Quid enim utilitatis habeamus, si, quicquid addiscimus, non retinere possumus? parum certe aut nihil. 2. *Auditione*, quæ oportet sit attenta & accurata, quotiescunque occasio sermones sapientium audiendi datur: Nam ex diligenti attentione major fit motus ac impressio firmior, præsertim si adsint *admiratio & voluptas*. Nam illa immutat sensus ac melius excitat, feritque memoriam: hæc vulgo rerum est condimentum, amoris esca, incitamentum ingenii, voluntatis pabulum, roburque memoriæ. 3. *Scriptione atque annotatione* præcipuorum memoria dignorum, quæ legimus vel audivimus. Hæc mirum in modum corroborat memoriam: sicut enim radii reflexi fortius agunt, ita conjuncta lectioni scriptio. Qua utitur similitudine Danhaverus (b), cujus etiam plu-

(b) *Tract. de men. p. m. 35.*

ra de hac re ibidem vide. Caveamus autem ne in securitatem hinc incidamus, ut quæ conscripsimus fidentes libris mente dimittamus. Qua quidem ratione scriptio memoriæ magis obesset, quam prodesset. 4. *Frequenti meditatione, crebraque repetitione eorum quæ edidicerimus. Quibus alimenta animi concoquuntur & quasi convertuntur in animum. Hujus repetitionis instituendæ cum meminit Dn. Alstedius (c), in hanc solvitur exclamationem: Ego profecto alta voce dico, nihil esse quod artem memoriæ perficiat in principio, medio & sine, præterquam repetitionem. Et quemadmodum animalia ista munda fuerunt judicata, quæ ruminant, ita studiosos, addit, illos pronuncio frugi. qui adsueverunt crebra repetitioni, eique horaria, diurna, hebdomadaria &c. Quapropter etiam tum demum in dulcem declinabunt lumina somnum, ut loquitur Danhaverus, cum singula diei acta prius memoria recoluerimus, vel soli, vel per mutuos cum aliis sermones; quo etiam referri possunt*

[c] *In Triumph, Bibl, c. 28. p. m. 268.*

sunt disputationes & narrationes hujus gratia institutæ; ex frequentatis enim actibus generatur habitus. Unde Seneca, memoria nihil perdit, nisi ad quod sæpe non respexit. Neque ullum a disputatione deterreat erroris timor; nam tenacius retinebit, quod cum pudore didicerit. Vel per *suavem cantum* aut murmurationem, ut sic duplici motu simul juvetur memoria & dicendi & audiendi.

§. 2.

Ad Physica adminicula pertinet deinde *intellectio* eorum, quæ memoriæ mandanda sunt. Ut scilicet res ipsas & certas earum causas, quæ instar vinculorum memoriæ sunt, penitus intelligamus, ut loquitur Erasmus [d]: retinet enim memoria & conservat, quæ intellectus percipit, & inde fit, ut difficulter retineri possint, quæ non bene intellecta & percepta sint, Ut erudite satis differit Otto Aicher (e). quin vix horribiliorem in-

(d) In Ep. ad Leucophæum. (e) In itin. Orat. p. m. 486

ingeniorum carnificinam excogitari posse existimat Joh. Conrad. Danha-verus (f), quam memoriam urgere earum rerum quas nulli intelligimus.

§. 3.

His apponimus *imaginationem* in firmanda memoria adjutricem longe fidissimam, teste etiam Drexelio (g), vehementia enim imaginationis reddit memoriam alacrem & expeditam, tum in imprimendo, tum in reddendo, ut docet etiam Alstedius (b), de qua plura Physici.

§. 4.

Quibus jam accedit *loci, ætatis atque temporis observatio*. Et *loci* quidem, ita ut quæramus secessum, amœnum atque tranquillum. *Ætatis*, ut inprimis memoriam excolamus in pueritia & adolescentia, *temporis* vero, ut fiat vel

(f) *Tract. de mem. p. m. 39.*

(g) *In Aurif. p. 3. c. X. p. m. 787.*

(b) *In Comp. Ph. p. m. 1750.*

vel matutino vel vespertino, *matutino imprimis*; est enim tunc memoria vegetior; quia somnus præterita nocte cerebrum humectavit, & firmavit quod elapso die vigiliæ exsiccaverant & induraverant, est vacuus a cibo stomachus: liberior a curis animus, recensque viribus ad officia fungenda ut respectu horum non male dicatur *Auroram esse musis amicam*, quod sole Suetice dici: *Morgenstund hat Gold im munn*. Prodest quoque multum, pridie vesperi, quæ postridie probe meminisse volumus, ea sub somnum vesprius quam dormitum concedamus aliquoties lectiter us. Qua de re Otto Aicher (i) *mirum*, inquit, *dictu, quantum nox interposita firmitatis afferat: narrantur enim & quasi concoquuntur ipso somno, nuper memoria ingesta.*

SECTIO II.

§. I.

Inter Mechanica memoriæ adminicula recenset Alstedius (k), parti

(i) *In Itin. Orat. p. m. 487.*

(k) *In Hexilogia c. XXXI. p. m.*

libri alicujus elegantiam, partim ejusdem libri perpetuum usum, partim notis atque signis suis apte distinctum. Elegancia libri afficit sensus. Usus ejusdem perpetuus parit memoriam localem, quam idem Alstedius omni medicamento potiore judicat (1). Notæ atque signa animum excitant & specierum impressarum firmiora in cerebro relinquunt vestigia.

§. 2.

Huc referri etiam possunt alia signa memorialia; qualia sunt (α) signa appensa membris corporis, de quibus Exod. XIII. 16. Deutr. VI. 8. & Græce vocantur *Φυλακίδια* Matth. XXIII. 5. (β) signa in tabulis, parietibus, postibus, columnisque expressa, de quibus Deutr. VI. 9. alibique. (γ) signa in aliquo loco solenniter erecta, ut Gen. XXVIII. 18. 22. Deutr. XXVII. 23. (δ) signa certis ritibus & actionibus constantia, in fœderibus pacis alibi que usitata, quæque alia sunt ejusmodi

(1) *In Comp. Phil. p. m. 1750.*

di. Quæ omnia si cui videntur minuta
illum oportet meminisse hujus Poetæ:
Sed quæ non prosunt singula, multa juvant.

Sectio III.

§. 1.

Inter prima Ethica memoriæ admi-
nacula accessenda venit *Quies animi*.
Demus itaque operam ut animum a
curis & perturbationibus vacuum ge-
ramus. Nam ut inquit Aicher (m),
qui vel ardentius amant, vel acrius o-
derunt, aut dolent acerbius, minus pos-
sunt hac in parte; quia conturbant
sanguinem ac spiritum species perturbant.
liberandus quoque animus ab aliis co-
gitationibus. Nam pluribus intentio
minor est ad singula sensus.

§. 2.

Huic addimus *temperantiam*; quæ
consistit in moderatione 1. Somni
diuturnus enim humectat nimium
& nimis exiguus immoderate et
sicca

m) In itin, Or. p. m. 489.

ficcat. Quæ duæ contraria, intellige riam humiditatem & inmoderatam siccitatem, in hoc arctissime conspirant, ut memoria plurimum efficiant. Illa impediendo retentionem, hæc apprehensionem. medicis itaque sonus, qui utranque confortat, observandus. 2. *Exercitii*. Nam ut modicum inutiles consumit humores, ita immodicum & animi & corporis, cujus valetudinem, bonamque constitutionem necessario requirit memoria, vires defatigat debilitatque, ut urinæ suæ rite exire nequeant. Proinde aliquando recreandus erit animus, viresque reparanda, secundum illud: *interporre tui: interdum gaudia curis*. Quod tamen frequenter fieri non debet, ne tempus, auro contra carius, depereat. 3. *Cibi & potus*. Quorū luxus & intemperantia stomachum, concoctionem in eo interrumpendo, reddit invalidiorem; quod toti nocet corpori, adeoque & memoriæ. Inprimis autem memoriam destruit plurima vini præsertim potentis portio;

tio; vehementer namque humectat, quod memoriam valde impedire jam supra diximus.

Sectio IV.

§. I.

AD Philologica memoriae subsidia jam accedimus observanda. Ea sunt vel logica, vel Rhetorica, vel Grammatica. Logicis adminiculis imprimis accenseri debet *Methodus*, five *ordo*. Nam sicut confusio & coluvies complurium diversarum rerum & specierum, quæ neque methodo, neque arte, neque ullis intervallis distinctæ sunt, non solum memoriam defatigant, sed etiam turbant, quo minus fideliter servare ipsi de mandata possit. Sic e diametro, quæ ordinata serie digesta sunt meminisse facillimum est: in his enim si unum quid acceperimus, reliqua continuo necessaria quadam vel naturæ vel artis continuatione sequuntur. Hu

faciunt, quæ habet Drexelius (p),
*Si quid eorum, quæ tu ipse Scribis, cum
 facillime, tum firmissime velis memoria
 mandare, quam ordinatissime scribe.
 Princeps memoriae subsidium, Ordo. ordi-
 nem negligis, laborem supra modum au-
 ges; ægerrime ingeris, celerrime ela-
 psura. Ordo anima memoriae, quicquid
 memoriae cupis tradere, id prius in ordi-
 nem digere. Incredibile dictu est, quan-
 tum hæc una res, Ordo, reminiscendi fa-
 cultatem adjuvet: in arena scribis vel
 aqua, quod absque ordine memoriae tra-
 dis. Nec vero quidquam adeo incompo-
 situm, confusum & inordinatum est,
 quod non in certum ordinem adducat in-
 dustria. Hæc ille. Quæ circa ordi-
 nem sive temporis sive rerum sint
 deinde hic notanda conf. Alst. Syst.
 Log. Harm. aliosq;.*

§. 2.

Ad Rhetorica subsidia inprimis
 pertinent, *Excerpta & loci communes.* de

B 2

qui-

(p) *Aurif. lib. 3. c. 10.*

quibus Drexelius, Morhofius aliique. Ad Grammatica subsidia Lexica Harmonica, Rhythmi, versus Acrostici &c. de quibus Alstedius aliique. Quorum vero, omnia in universum adminicula Philologica plurimum conferant adjuvandam memoriam, patet satis superque ex illo unico tantum exemplo, quod habet Berneggerus (9), de *Johanne Pappo*. Fuit is Theologus in Acad. Argent. Clarissimus. hic ut aliis excellentibus animi dotibus divinitus erat ornatus: sic inprimis a deo felici memoria præstabat, ut quamvis pagellam etsi longiusculam, ter vel a se lectam, vel ab alio prælectam, posset ad verbum recitare memoriter. Cum ex eo quæreretur, æquo id artificio fuisset assecutus: *triplici*, respondit: *Grammatico* uno, altero *Dialectico*, tertio *Rhetorico*. In prima enim lectione se vim potestatemque vocabulorum & genuinum auctoris sensum expendere: in altera *συνεχεται* observare ac Logicam

text-

textus propositi dispositionem institueret: in tertia denique quicquid artificii Rhetorici est, cogitatione digerere: atque ita citra omnem difficultatem quicquid velit, in animum dimittere. Quæ omnia certe merentur notari.

Sectio V.

§. I.

Medica memoriæ adminicula sunt *Dieta & Medicamenta*; *Dieta* omnibus est necessaria observatu, hincque universalibus accensetur: sed *Medicamenta* aliquando tantum & certis temperamentis conducunt, Hincque caute & parce omnino adhibenda. de quibus consulendi Medici & opera Medicorum, ut modo dicetur.

CAPUT III.

Restant itaque nobis specialia memoriæ subsidia explicanda; quæ
vel

vel respiciunt certas *facultates, linguas*
 & *personas*. Vel modum illum, qui
 singulariter venit nomine *memoriae*
artificialis. Sed cum exercitium hoc
 ce præter opinionem omnem excre-
 verit nobis, & illud immensi esset la-
 boris omnium facultatum, lingua-
 rum, & personarum singularia me-
 moriæ adminicula excutere, qua-
 que omnia ad memoriam illam ar-
 tificialem pertinent, mittimus quos-
 cunque memoriæ cultores ad cujus-
 cunque facultatis Schiagraphias, Li-
 neamenta, Rudimenta, Elementa,
 Compendia, Aphorismos, Systema-
 ta &c. Inprimis ad Historiam Li-
 terariam cujuscunque disciplinae, &
 eos qui Methodos scripserunt stu-
 diorum. Quod vero attinet ad
 memoriam hanc artificialem, qua
 locis constat atque imaginibus, ita
 ut loca sint pro charta, imagines
 pro literis, dispositio imaginum pro
 scriptura, pronuntiatio pro lectio-
 ne, de qua satis ample Cicero (r)

(r) *Lib. 2. de Orat.*

aliquæ, tum distinguendum esse putamus: inter usum atque abusum; inter moderatam ejus culturam, & nimis supersticiosam. Prius probamus, posterius rejicimus. Prius placuisse observamus etiam Heraldicæ artis scriptoribus & qui picturis, sive Biblia, sive disciplinas illustrarunt. Ad posterius applicari potest hoc Senecæ (s): *Simile est confuso, quicquid in pulverem usque secatur.* Ad prius pertinet, si quis lecturus quidquam, certos characteres ab animo sagacissime excogitados in margine e regione rei novæ & eximiæ, cujus recordari vult, prudenter collocet; inde namque in mentem ei venire poterint rerum conceptus, quos illis signis artificiose alligaverat. E. gr. si historiam belli, vel gladio, vel clypeo, aut navigationem anchora signaverit: simplex illa nota quotiescunque objicitur oculis, animum mox subit reminiscencia iterataque perceptio rei il-
lius

(s) Ep. 89.

lius, quam antea attenderat; sed si quamvis lineam, quodvis comma &c. signis ejusmodi notare velit, operam certe abutitur. Hæc sunt illa præcipua memoriæ subsidia, quæ vel a nobis ipsis, vel ab Auctori- bus nobis obviis observare potui- mus: quibus etiam contendentes ad Arcem Palladis non sine fructu, speramus, uti posse: si modo his-
 pias quoque ad DEUM Ter Opti-
 mum Maximum adhibe-
 ant preces,

Cui

SOLI DEO GLORIA.

VIRO JUVENI

Eruditionis morumq; laude conspicuo

DN. JACOBO MALLEEN,

De SUBSIDIIS MEMORIÆ

erudite disputaturo

E*Cquid in summam penetrare tentas
Mentis excelsa solidamque turrem?
Cujus hostiles trepidus furores
Nunc petis ultor?*

*Fallor? intendis memorem juvare
Indolis nostræ, peramande, partem,
Et simul monstrum stupide domare
Oblivionis.*

*Mallen te Pallas teneris ab annis
Fovit, & tuto jubet ire gressu
Per fores latas, jubet & in nostro
Ludere Pindo.*

*Ergo ne segnis tere quod Minerva
Ipsa designavit iter, viamque
Quam premis forti pede fac secundo
Numine curras.*

*Premium docto capiti parabit
Turba de lauro comitum novena,
Quam tibi nectit facilis merenti
Pollice docto.*

SAM. P R V S Z

Til Herr Respondenten.

En sielf sin tid på dygd och wert
Har användt uppå bästa sätt
Weet och at andra underwisa/
Hwad som förståndet kofrar måst /
Hwad sielfwa fliten följer näst /
Hwad minnet tienna kan til lisa.
Det har MALLEEN alt noga wüßt/
I detta Wärc förutan brist /
Och lärdt hwad minnet understödier/
Som han sielf giordt så skrifwer han/
Alt man klart der af lara kan/
Hwad hinder alt uhr wägen rödier.
Och sona han i sin lärda Skrift/
Så mycket talt om Minnets drift /

Så

Så lär Apollo wärcklig minnas/
Ut skänckia denna Pallas Son
Grön Lager, Krankz/ och wara mohit
Ut honom må Parnassen winnas.

Således yttrar sin sågnad
emot sin Wån

På Jorden.

Egregio Juvenum

M A L L E E N

Cum pulpita Cirrhæ

Scandere decrerit.

 Ose MALLEEN Musain sekä
Cumpan et autuas orja
On wirjän waiwois/ on Käsi-kirjasa-
kijn:

Nijn hän löytäpi sen / mikä Muistosa
maistane maksall/
Löytä miä on Muistost taitawil
hyödytys ain:

Sitt

Sitt Muiston maljar kynä coht kynä
na courasa keifu

Sitt Muiston Muistoy tehtane to
mesa työt ;

Tehtane työt: josa työs sanat Auran
seimisa soicko/

Caunis Castalidum caifu Cathe
dra kasis :

Odoti/ kyl Muisto sen marol Muista
pi jällens/

Muisto se kyl Muistoons Sun Ni
mes heittäpi wiel.

Sic plaudit

AMICUS ACHRENIUS.

Enck: Önskan til Præceptor wår
Då Han uti Cathedren står.

Jag alltid märckt hur' wår Præceptor
Får år ömmer
Om os, och trogen slit för sin' Disci-
plar bår,
Hört jämwäl huru Han godt Minne
Ståds berömmar,
Och tror Han Sielf der i ett prof
nu wijsa lär,
Af sågnad som hos os nu är: jag der
för' önskar,
Præceptors wackra namn må friskt
i minnet grönstas!

Uf

ERIC JOH. PALEEN.

Dum in eo Te, Præceptor fidelissime, occupatum animadverto, ut specimen quoddam Tirocinii publicum facias, non possum tibi non quævis optare fausta, summumque supplex venerari. Numen, velit honestis cœptis atque conaminibus tuis ex alto benedicere, studiaque tua in posterum quoque ita dirigere, ut tibi olim fructus eorum contingant uberrimi, Vale!

Sic Præceptori suo fidelissimo vovet,

ABRAHAMUS PALEEN FIL.